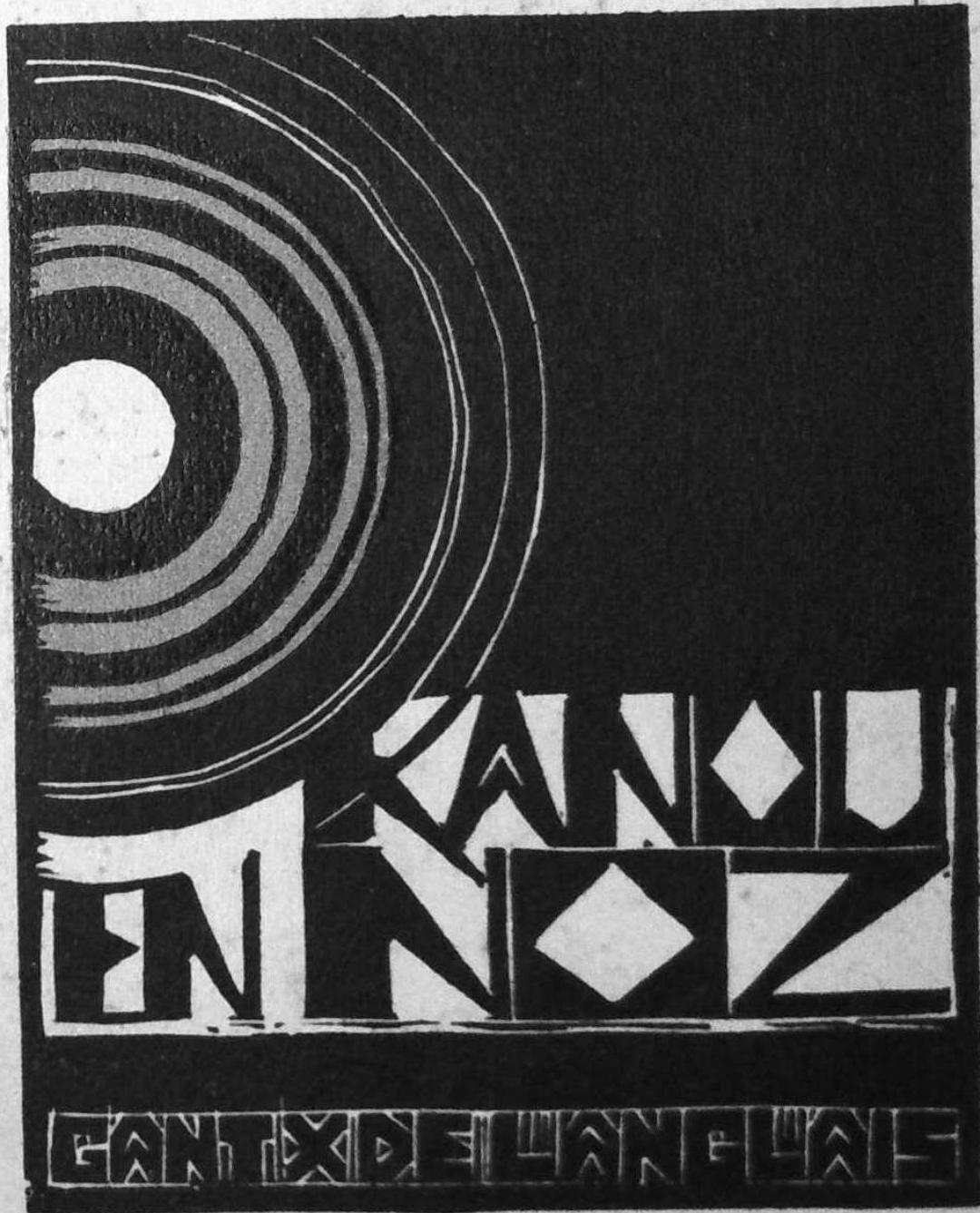

GWALARN

by Edward
49
1937

39-40

C'HOUEVRER
MEURZ 1932

Gwalarn

Niv. 39-40

8-vet Bloavez

C'HOUEVRER

MEURZ 1932

XAVIER DE LANGLAIS

KANOOU

EN

NOZ

SKEUDENNET GANTAN

XAVIER DE LANGAIS
D'IT VA ANNAIG

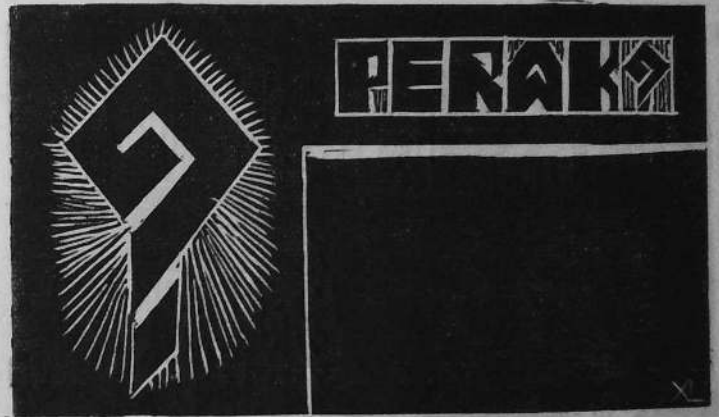
M'O C'HINNIG

KANOU

EN

NOZ

SKEDENNET GANTAN

PERAK KANA
E NOZ TENVAL
AN DOUAR DICHAL
BOUZAR HA DALL ?

Ma ne vern d'an douar va c'han dizudi,
Ne vern d'am c'halon c'hoarzhou kriz an douar.
Ne vern e c'hoapou, ne vern e zidrouz,
Rak kanet em eus evit frealzi
Ar re a c'houzañv gant kozni ar bed,
Ha 'vit dasorc'hi o C'hoant a Gened.

**O VA BREUR KARET
PENAOZ NE VE
RET D'IT LEŃVA
KENT FREALZI**

P'eo ret d'an had
Noz yen an douar,
D'an eost gwenn
Pok ar falz lemm,
D'an ed melen
Rod ar Vilin,
D'ar bleud gwenn-erc'h
C'houervder ar goell
Ha d'an toaz kriz,
Tan kriz ar forn,

A-barz d'an ed
Maga ar bed

O Va Breur Karet,
Penaos ne ve Ret
Garmi ha Leñva
A-barz Frealzi.

DOR AR VUHEZ

E Noz dichal va yaouankiz !
Sioul e kousken. Pebez dihun !
Klevet em eus skei ouz va dor :
Piou sko 'vel-se ? Piou sko en noz ?
— Digorit ! Digorit ho tor !
— Piou c'halv 'vel-se ? Pe vouez iskis
Hoalus ha flour ? Me drid ganti !
Pe vouez anavet ha karet,
N'am eus klevet biskoaz c'hoaz,
Am galv er-maez ?
— Mouez da c'hoantou.
— Me 'gred gwelout eun heol nevez,
E skinou o treuzi va dor.

Me 'gred klevout, me glev ez wir,
 Eur sonadeg leun a vreou,
 Leun a zudi, a garantez,
 A gemer va c'halon nevez
 Rannet ha diframmet ganti.

— Piou a c'hoari gant va c'halon ?
 — DA HUNVRE OUN.
 — Me a zigor !

M'eus digoret !

A walleur ! Gwalleur ruz warnoun !
 Er-Maez, Er-Maez ne welan Tra !
 Nep sonadeg met an didrouz,
 Nep Tra nemet ar goulou yen,
 E-lec'h ar goulou gortozet,
 Ne gavan nemet an disheol.

Va dor zo digoret bremañ,
 Ne C'hellan ket hec'h adserri,
 Deiz ha noz digoret e vo.
 Ne vern ma c'houzañv va c'hig paour,
 Ha ma krenan, riou gant ar goañv,
 Kalz ne vern ma leñvan bremañ.
 'M'eus digoret va dor d'an deiz,
 Ha digoret ivez d'an noz
 D'ar grizilh gwenn'vel d'an heol ruz.

Digoret em eus d'am anoued
 Ha d'an erc'h a ya war e lerc'h.
 D'ar glao, d'ar reo, d'an avel c'haro.
 M'eus digoret d'an deñvalded,
 D'ar c'hañv kalon.

Kollet e oan em yaouankiz
 Gant va huñvre leun a zouster,
 Me 'huñvree, pebez dihun !
 Ar goanag a skoe ouz va Dor,
 M'eus digoret leun a zudi.
 'M'eus digoret, Tristidigez !
 D'ar wir vuhez.

AR FEUNTEUN ZOUN

E-kreiz eul lann ec'hon, didud,
Me anav eur feunteunig wenn.
Eur feunteunig a garantez,
E-kreiz eul lanneg a dristidigez
Eur feunteunig wenn
E-kreiz eul lann du.

Tro-war-dro eur Morad ludu,
D'he c'helc'hia evel eun enez.
Warni eun oabl koumoulennek
Hag e pep lec'h poan ha glac'har.
Enni dour sklaer, dour fresk enni,
Enni dudi.

Enni dudi, Enni hepken
Dudi pe diavaez an dudi,
E ziavaez kentoc'h, o Siouaz,
Rak netra ne vev war he zro.
An douar teñval a chom difrouez.

Nep bleunienn ne vleun he bardell,
Geot ne gresk, nag evn ne gan,
War-dro feunteunig an didrouz,
Ar maro eo.

Feunteun graet' vit beza karet,
Feunteun gaez, re zoun eo da zour
Ha re c'hlan ha re sklaer.
Ar glao ne gouez betek ennout,
Ar skourn ne galed da c'horre,
An avel ne luskell da gousk,
An heol ne domm da zigenvez...
Re bell da zour.

Genou ebet n'ev ac'hanout
Nep skouarn ne glev trouz da vammenn,
'Vel 'klever lammat eur galon.
Ennout, 'vel eur melezour doun,
Nep daoulagad ne sell, krenus,
Eun dremm yaouank stouet warnout
Eun dremm dudius, eun dremm karet
Kaer da garout.

Te 'zo eur feunteunig gollet,
E-kreiz al lann trist ha didud,
Eur feunteunig a garantez,
Kelc'hiet gant eur mor divuhez,
Eur feunteunig wenn
E-kreiz ar bed du.

AR GOULMIG MUNTRET

Kent ma voe reizded, ha truez,
E liorz ar bed, liorz Doue,
Bez' e voe eurvad ha dudi,
Met an den 'vuntras ar goulmig.

Me 'm eus da spiet,
Me 'm eus da baket,
Koulmig c'houez ken ouesk,
Me az talc'h dinerz,
A goulmig dec'hus,
Ha bremañ krenus.
Em daouarn gallus.

Displeg da eskell !
Skourjez an avel,
Ne niji biken
Ken a-us d'am penn !

— O ! Distart
Da zaouarn,
Mestr an douar !

Pe bec'hed,
Pe dorfed,
Am eus graet ?

Sell ouzin
Ar goulmig
Wenn disi.

Gwenn erc'hus
Gwan, krenus,
Gwalleurus.

Hag erfin
Bez ouzin
— Truezus !

Te 'zo ar wenna,
Me'zo an dua.
Me 'zo ar c'hreñva,
Te 'zo ar wana,

Rak-se az lazan,
Rak-se az freuzan.

Ne niji biken
Ken a-us d'am penn
Skourjez an avel,
Roc'hell ha ronkell,
A-raok d'it tevel,
D'it mervel !

E vuntras an den
Ar goulmig laouen,
Eus liorz ar bed,
Liorz an Aotrou.

Pebez dic'haou !
Maro eo an dudi,
Maro ar yaouankiz,
Evel eur c'hastiz,
E chom en o lec'h
Lezenn ar retted
Digar, didruez.

Muntret eo bet,
Ar goulmig laouen
E-kreiz liorz Doue.

AN EBEULIG GWENN

E-kreiz va liorz
'M'eus eun avalenn,
Eun avalennig
A avalou ruz,
Em liorz em eus
Eun Ebeul mibin.

Perak e sellez
Ouz an avalou,
Ebeul laouen kaer,
Ebeulig laouen,
Genou digoret
Penn savet d'an nec'h ?

Ha naon ac'h eus,
 Ha sec'hed ac'h eus,
 Mabig ar gazeg ?
 Me 'oar re bremañ
 Perak e sellez
 Ouz an avalou.

Me 'oar re bremañ
 M'emaint holl debret
 Holl 'met eun unan,
 Paour kaez avalou,
 Paour kaez avalenn,
 Ha paour kaez ebeul.

Debri en deus graet
 An holl avalou,
 Kaer e oa an holl
 Met an diweza
 E oa ar C'haera.
 Ne ket ar gwella.

Chomel a eure
 En e C'hourlanchenn
 Maro eo va ebeul
 Tost d'an avalenn.
**MOUGET VA EBEUL
 GWASTET VA LIORZ !**

.....
 Em liorz em boa
 Eun ebeul laouen.
 Pegen koant e oa
 An ebeulig gwenn,
 Tost d'an avalenn,
 E korn an dachenn.

DISPAC'H AL LOENED

'Vel m'edo an hemolc'her kriz
 En eur gouelec'h teñval ha noaz.
 Evned an neñv en em dolpas,
 Skuizet gant e froudenn wadus,
 O kelc'hiata a-us d'e benn,
 En eur c'harmi, en eur goagal,
 En eur grial, en eur wic'hal.
 Ken na zeuas o klevout se.
 En eur bipial, en eur c'hakat,
 En eur viaoual, 'n'eur c'houitellat,
 'N'eur razailhat, 'n'eur c'houirinat,
 En eur harzal, en eur hudal,
 En eur yudal, en eur youc'hal,
 Ar re a gerz, ar re a sil,
 Ar re a lamm, ar re a red,
 An holl viled.

Hag an tir, hag an oabl zoken,
 Ken buan hag an arne 'darz,
 A voe grounnet

Hag heñ, souezet-dreist ha spontet,
 'Heskas e virou d'o laza
 Ha 'dorras e wareg warno.

Hag i dizaon da dostaat,
 Ha da voda war-dro d'ezañ,
 Ken na welas ken an neñv gwenn,
 Nag, ouz e dreid an traez melen,

Met eur bagad finvus, heugus,
O c'hournijal hag o redek,
Ken niverus ha ken gwaskus,
Ma voe ret d'ezañ chom difinv,
Seizet, mouget, leun a spouron,
Mud ha peuzvaro.

Hag e zaoulagad digoret
O trei en o zoull lagad,
Heñ a welas kreski, gweñvi,
En-dro d'e dreid, en-dro d'e zremm,
Evel eur reverzi euzus,
Niver an holl loened marlonk,
Breudeur ar re en deus muntret,
Deuet d'e varn.

Pobl c'halloudek, petra 'fell d'eoc'h ?
O Pobl viled, ho pet truez !
Ha n'oc'h ket va breudeur digomz ?
Na rit droug d'in !
O veza ma 'z oun va-unan,
Skuiz-divi, diarmet ha noaz.
'Kreiz hoc'h engroez.

— Naren ! Naren ! Gour didruez !
Gour milliget ! Kalon gasus !
N'ac'h eus ket bet truez ouzimp !
N'hor bo truez !

.....
— Truez ! Truez !

— Tav ha selaou !
Ne lazomp nemet 'vit debri.
E lazes te evit c'hoari !
Evit dudi da zaoulagad
A gar hor gwelout o koueza,
Dudi da zaouarn ruz a wad,
A gar taga.

Dudi da ziskouarn digernez,
Da galon a gar hor ronkell,
A gar ar marv yen ha difrouez,
Hag argarz pep tra finv ha beo.
Nann n'hor bo truez, gwaz kasus,
Ouz da spouron, ouz da c'houzañv,
Da dremenvan !

Ra viot, Miled, milliget !

— Ra vi freuzet !

Hag an holl evned eus an neñv,
Re ar mor ha re ar c'hoadou,
O koagal, krial ha gwic'hal,
A gouezas 'vel mein war e zremm,
Hag e rogas.

Hag an holl viled eus ar bed
Ar re a sil, ar re a red,
O hudal, yudal ha youc'hal,
'Vel eur viñs-taol adserret,
Holl en eun taol e argadas,
Hag e voustras.

Ha ne chomas e lec'h e gorf
 'Met eun nebeut a draez glebiet,
 Den n'ouezas penaos e oa maro.
 M'eus hen desket gant ar merien
 O deus debret en e vruched,
 E galon veo.

AR BRINI

Hadet em eus 'kreiz ar gouelec'h,
 Lec'h ne greske 'met drein ha mein.

Tennet m'eus al lann gant va daouarn ruz.
 Troet m'eus an douar ha toullet irvi,
 Hag hadet em eus an had en avel.

Pegoulz e teuy ar mederez ?

Me a c'hortoz, me a c'hortoz.
 Noz, Noz ha deiz, gortoz a ran.
 Me va-unan, stouet, pleget,
 Davet kevrin labour ramzel
 An douarou yen.

O deiz eürus...

An ed a dorr ar gorre du.

Hama ! pe drouz ? Pe zroug euzus ?
 An neñv a gren, gant an avel
 Yen skourjezet. An heol a wenn,
 Hag an noz eo, an nozvez dall,
 Hag a ziskenn ?

Naren ! Naren !

Skeud ar brini war va zachenn.

Setu brini o koagal,
 Brini du o c'hournijal
 Setu brini du,
 Setu brini fall
 Brini o koagal,
 Hag o c'hournijal.
 Gant trouz eur mor doun,
 Eur mor goañvel,
 Hag eur mor a gañv.
 Setu ar brini,
 Brini naonek,
 Ar brini euzus.

Bandenn fall, bandenn vil,
 Brini fall, O brini
 Milliget !

Ha war an douar mut,
 E kouez ar c'houmoul.
 Ha pep bran teñval,
 Lemm e veg kalet.
 O trei an douar.
 Glac'har !
 O trei ar pri,
 O furcha ennañ,
 Em irvi gwastet,
 O c'houilia enno,
 Hag ivez ennoun,
 Em c'halon freuzet.

O Doue ! 'm'eus hadet,
 Met ne welin ket
 Had oc'h egina,
 Rak ar brini du,
 A-us d'am labour,
 Ha d'am irvi moal,
 O deus gournijet.

O kelc'hiata,
 Yoc'h naonek,
 Hag o koagal.

Ha war o lerc'h,
 Petra 'chomo
 'Met ar gouelec'h,
 Teñval, ha yen ?

DREMM VA HUNVRE MARO

An noz-mañ e-keit ma kousken
 'M'eus gwelet kreiz an deñvalded,
 Tost ac'hanoun eun teuz difinv,
 Eun dremmig c'hlas ker d'am c'halon
 Hag hec'h anavout em eus graet
 Diouz he doan

An dremm-se 'oa va dremm wechall
 An dremm sklaer, va ene bugel,
 Paour kaez dremmig va yaouankiz,
 Ie leun a c'hoanag kerseet
 Perak dont e kalon an noz,
 D'am strafuilha.

— Deuet oun d'az kweladenni,
 Mar ne doun met an amzer varo,
 Huñvreet em eus da vuhez.
 Va breur hena, lavar d'in me :
 Hag eo ker kaer ar wirionded
 Hag an huñvre ?

— O Naren ! Naren ! N'eo ket gwir !
 Perak ober goap ouz va foan,
 P'ouzer e heulian en aner,
 E-mesk diskred an dud difeiz,
 'Mesk kasoni faezus ar bed,
 Va soñj diaes.

Gwechall 'kreden,
 Gant Kened va Ober da zont,
 Bama an dud ; n'em eus bamet
 Met va-unam.

Gwechall 'kreden,
 Pa gomzfen, klevout mil dasson,
 Ha n'he deus klevet va c'halon
 Met eur c'hoarz kriz.

Gwechall 'kreden
 Leun a druez ar vuhez-mañ,
 E-lec'h eurvad n'em eus kavet
 Met digasted.

Digasted ha diskredoni,
 Didouellegez, setu va lod !
 O pella, Dremm va Huñvre Maro !
 Pella diouz va c'houn heget,
 Dremm leun a c'hoanag kerseet,
 'M eus re c'houzañvet ganit-te,
 Em spered, em c'halon dreist-holl,
 Ya, re c'houzañvet, dre va gwall,
 Gant da huñvre.

Pella ! va dremm vugel. Pella !
 Me az pella, o va huñvre,
 Hep da zianzav koulskoude,
 Rak mar dout bet muntret, siouaz !
 N'eo ket sec'h mammenn va dudi,
 Nag ivez mammenn va glac'har,
 O veza n'eo ket maro c'hoaz
 Pennabeg va holl huñvreou :
 Va c'halon ruz.

Kanet em eus en noz dispar,
 Gant va c'halon leun a druez,
 Leun a zudi, a garantez,
 Hag a c'hlac'har.

Kanet em eus en noz ledan,
 Kollet gant an deñvalijenn,
 A c'hrounne, a vouge va fenn,
 Leun a zoan.

Kanet em eus en noz re zoun,
 Ganti flastret, ganti taget,
 Mouez va goanag a zo chomet
 Hep eun dason.

Nep skouarn n'he deus va c'han karet
 Nep genou n'en deus eilgeriet,
 War al lann distro den ebet
 N'en deus klevet.

Didrouz, didrouz war va c'hanenn !
 Didrouz en noz, el lann didud,
 Didrouz ennoun, 'vel en noz du,
 Didrouz hepken !

Galvet em eus en nozvez vut,
 N'ouzon mar deo c'hoaz ganet,
 An hini he defe karet
 Va c'hanenn du.

Gervel am eus graet eur wech all
 C'hoar va huñvreou a glasken,
 N'he deus klevet va galvadenn
 En nozvez dall.

Gervel am eus graet en aner,
 A-greiz va c'halon, o youc'hal
 Teir gwech, evit an didrouz fall,
 Didrouz pounner !

Nozvez teñval, o teñvala !
 Me rannet gant ar ranngalon,
 'M eus sanket enni, dounoc'h-doun,
 Ha da leñva.

Da leñva ha da hirvoudi,
 Ha da glemm d'am huñvreou kaez,
 Ha yaouankiz va c'harantez
 War zigreski.

Da leñva ha da zifronka,
 Den n'en deus va daerou gwelet,
 Nemet miled an deñvalded,
 'Vit ober goap.

Kanet em eus gant ar c'hoant taer
 'M boa da skuilh va ene rec'het.
 Gervel ha klemma am eus graet...
 Met en aner.

AN DEN HAG E HUNVRE

Kemeret em eus, etre va divrec'h,
Va huñvre garet ha leun a zouster,
Ha leun a zudi, ha leun a c'hoanag,
Ha va daoulagad en he daoulagad,
Skeulia am eus graet ar menez kalet,
Menez ar Retded.

Pegen klouar out, o va huñvre ger,
Pegen flour ha skañv etre va divrec'h !
Benniget e vo, ken na vo ganit,
Va hent arvarus, o te va dudi !
Kreñvder va c'halon, Va holl garantez,
Huñvre va ene.

Ne vern d'in hirded ar redad iskis,
Ne vern d'am zreid ruz mein an hent re striz,
Ha ne vern d'am c'hig drein ar girzier kriz,
Ne vern d'am skuizder, bremañ an diskuiz,
Rak te 'zo ganin hag e tiskuizin
War al lein lirzin.

War ar gribenn wenn, 'lec'h n'eus ken anken,
Lec'h ne c'hell beva met ene an den.
Sell ! dija ruziet, dindan va zreid noaz,
Erc'h an uhelled a deuz hag a wad,
Poania 'ran, flastret, skuizet, dic'halloud...
Taol eur sell warnoun !...

Poania 'ran, Poania 'ran, avat !
 Hag uheloc'h 'c'hellin pignat ?
 Pounner out ! Pegen pounner out !
 Aet oun skuiz, o va huñvre flour,
 Ha te 'bouez, te gwechall ken skañv,
 'Vel eur gelan.

Pegen gwenn out, pegen yen out !
 Skeudenn va huñvre, selaou !
 Ya ! Me az kalv. Ha bouzar out ?
 Ha ne glevez ket ac'hanoun ?
 Bouzar pe vut, bouzar pe varo ?

Maro e oa, Maro !

He dianouedi a ran en aner.
 Ne finvo ket ken etre va divrec'h.
 'Maro eo va huñvre, gwenn eo bet va foan.
 'Etre va divrec'h n'eo 'met eur gelan.
 'Maro eo va huñvre, heol va yaouankiz.
 Bremañ petra 'rin ?

Dindan va zreid, euzus, lonker,
 'Tigore e veg an islonk.
 O hirvoudi hag o leñva
 Hep gwelout an neñv hag an douar.
 Euzusat tra. 'M eus distardet
 Va divrec'h faez.

Perak n'oc'h ket dall ha bouzar ?
 Ne sellit ket, ne glevit tra !
 Freuzet eo va huñvre lirzin,
 Kouezet betek sol ar c'houndoun.
 Ha netra ne chom anezi,
 Nemet em c'houn.

Ha va-unan e-kreiz an noz,
 Chomet oun eno o c'hortoz,
 O tifronkal war ar vevenn,
 Eun huñvre all 'vit he dougen
 Uheloc'h, uheloc'h c'hoaz,
 War al lein noaz.

Doue, lavarit d'in ne vo ket
 Tonket c'hoaz da vont da get,
 'Vel eben, barnet da vervel
 Ha marteze gwalleürusoc'h.

Eun huñvre evit he zeurel
 A uheloc'h !

AN DEN HAG AN DELWENN

Evel m'edon o huñvreal,
 Me va-unan gant va soñjou,
 Sanket ar glac'har em c'halon,
 Stouet va zal davet an douar
 Gouez ha difrouez.

Dindan va zreid em eus gwelet
 An douar ruz-flamm 'vel tan eur forn
 Ar pri ruz 'vel gwad va gwazied.
 Pri gwevn ha flour evel kig beo,
 Yen 'vel kig maro.

Ha 'm eus arvestet outañ gant estlamm,
 Rak a-dreuz pluskenn dichal an douar gell,
 'M eus gwelet, bamet, em alfo doueel,
 Eur C'horf skañv ha glan, gant eun dremm hoalus,
 Eun teuz gourvezet, o vousec'hoarzin,
 Gant eur rodig-heol tro-war-dro d'e benn.

Ha 'vel an Touller o toulla eur bez,
 'M eus kleuzet an douar, o kigna va c'hig,
 O klask diraeza va huñvreenn veo.
 N'em eus dizouaret, e-lec'h va Huñvre,
 'Met eur yoc'h pri vil.

O spurmant goapaus, o teuz milliget !
 Setu-me, touellet ha leun a gounnar,
 Da voustra an douar dindan va groumou,
 Da verat ar pri gant va bizied ruz,
 Ha d'e skilfa kriz gant va ivinou,
 Evel eur preiz maro.

A vurzud ! a varz ! Diaes da gredi.
 Dindan va daouarn an douar yen a vev,
 O kemer bremañ neuz eur c'horf denel.

Ha va daoulagad teñval gourserret,
 Gant an aon am eus laza va huñvre,
 Krenus 'vel eun den a ra eun torfed,
 Stouet adarre davet ar c'hevrin.
 'M eus mac'het an douar etre va divrec'h,
 'M eus e zistennet, 'm eus e zaspugnet,
 'M eus e astommet ha buhezekaet,
 'M eus e zorloet ha 'm eus e weet,
 Ha 'm eus e rediet d'ober eun delwenn.

Teuz va huñvreenn a gemer eur stumm,
 Setu e gorf skañv, gwisket a gened,
 E gein moan ha gwevn, e zaouarn kroaziet,
 Ha setu e zremm, ha goulou e dal,
 Hag e ziweuz c'hlan, e zaoulagad gwerc'h,
 Ha setu huñvre e vouse'hoarz c'houek,
 Ken ker d'am glac'har.

Gantañ va c'hañv 'zo frealzet,
 Hag ankounac'haet va strivou.
 Gantañ va c'halon 'zo bamet.

A malloz ! Diskiant, foll ma 'z oun,
 O Noz doun ! A noz a varo !
 Tro-war-dro d'am oberenn vresk,
 Ne welan ket an Noz o tont.

Glao ! glao ! Noz a Varo !
 A zihun kriz an Antronoz !
 A Bri dibriz !
 Glao ! Glao !

AR SANTUAL FREUZET

E SOL va spered teñval ha strujus,
 Sevel em eus graet, d'am huñvre nevez,
 D'am huñvre yaouank, eun Neved dispar,
 Stummet gant ludu va huñvrou maro.

Eun Neved sklaeroe'h eget dremm an heol,
 Graet e vogerioù gant mein-ruz va hent,
 Eur santual duoc'h eget dremm an noz,
 Savet gant Rivin va goanagou hir,
 Kelanou pounner va c'herseou stank,
 Ha relegou skañv va dudiu rouez.

Er-maez an noz, an aon dibenn,
 Er-maez, ar glao, ar goulou yen,
 An dichalded, an avel du,
 An digasted, an arne dall.

.....
 E-barz : sklerijenn va huñvre garet.

.....

Ha klevout a rit er-maez an avel ?
 An avel gañvus a leñv hag a c'harm,
 An avel vor c'houerv, avel c'houez a c'houez,
 An avel walarn, Avel ar gwalleur,
 An arne ganti, digar ha garo,
 Kurun kurunet gant luc'hedou ruz.

An douar gell a dro, a lamm ha 'goroll,
 An avel 'choari, ha me gren, spontet.
 Avel ! O avel villiget !
 Avel yen, avel ar vuhez,
 Avel dall, ha ne welez ket
 An droug a rez ?

Hag an Heol kriz, an Heol dallus.
 Selaou mouez ar gouelec'h krin,
 A c'houlenn gliz ?
 Ne vern d'an avel va garmou,
 Ma fell d'ar gwent c'houeza da Noz
 War va c'halon.

Setu c'hoaz, gant e strivell,
 Skignet dindan ar seiz avel
 Va goanagou.

Setu horellet ha setu kouezet
 Va santual pouezus war va huñvre skañv,
 Va santual teñval war va huñvre sklaer.

Dindan atredou ludu ha mein du,
 Setu sebeliet va sklaerder laouen,
 Ha setu lazet va huñvre yaouank,
 Lazet va huñvre gant va huñvreoù.

An tir oun, an tir a zudi.
 Pep buhez 'zo deuet diganin,
 An douar oun, an douar a c'hlac'har,
 O tistrei ennoun pep tra.

Kalz a dud a voustr va gorre,
 N'eus ket daou zen o soñjal avat,
 Ma soñjont, o sellout ouzin
 Ar memes tra.
 An douar oun, an douar a voustrit,
 Tri den am eus gwelet hizio,
 Ar genta, eur plac'h, a zeuas
 Iag a soñjas :

— Pegen lirzin ha laouen out,
 Tir a zudi, a yaouankiz,
 Pegen skañv out, tir a huñvre,
 A garantez

E fellfe d'in beva amañ,
 Ne c'hellfe ar maro va c'hemer,
 Nag hennez a garfen karout :
 An hini a ve va fried.
 Beza amañ ouz e galon,
 O Eürusted va ene !
 Beza eun ene nemetken,
 En Ene va muia karet,
 Beza amañ mut ha kollet
 E-mesk hon huñvreoù dispar.
 Va brec'h war e vrec'h,
 Va fenn ouz e benn,
 Ha va bleo lin ouz e vleo du,
 Chomel gant va muia karet,
 Bepred ! Bepred !

Ar mor 'luskellfe hon huñvre,
 An avel flourfe hor c'horfou,
 An heol loskfe hor c'halonou.
 Ar gwez waskedfe hon diskuiz,
 Ha pa ziskennfe skeud an oabl,
 Pa zeufe an Noz, e kouskfemp,
 'Dan diouaskell ar Spered-Glan,
 Teuzet ennañ,

O klevout komzou he c'halon,
 Me, an douar ec'hon, 'm eus tridet,
 Leun a zudi.

Eun den all 'dremenas avat,
 Krizder ha fougé war e zremm du,
 Ha komzou fall leun e c'henou.

— Paourat ar vro !
 Mor, lann ha koad, ha lann c'hoaz,
 Mor, lann ha koad e-lec'h arc'hant,
 Foll eo an dud.
 Ma vefe d'in ar c'horn-bro-mañ,
 E karfen gwelout d'an heol kriz
 Trouc'het ar c'hoad, falc'het al lann,
 Hag atredaouet ar mor gwenn.
 Gwerzet al lann, gwerzet ar c'hoad,
 Gwerzet pesked, hollen ha mor.
 Aour e-lec'h ar c'hoad hag al lann,
 Arc'hant e-lec'h ar mor chalus.
 Goude se e werzfen c'hoaz
 Dek gwech e briz an douar gwastet,
 Kant gwech e briz, mil gwech e briz,
 Ar mor goullou.

— Me an douar gell, krena 'm eus graet,
 Leun a gounnar.
 Me ar mor doun, 'm eus dicalet,
 Leun a spouron.

Hag an diweza a zeuas,
 Gorrek ha trist.

— O Bro doanius,
 Heñvel ouz kerse va ene,
 Leun a vleuniou eo al lanneg,
 'Vel kalon eur vaouez hoalus.
 A-bell ne weler 'met ar bleun,
 A-dost an drein.

Pegen euzus da Vor dichal,
 E c'horre 'c'hoari gant an heol,
 Hag e teñvalded e zounder,
 'C'hoari da c'hoari gant eskern
 Ar re veuzet.

Pegen yen da goadou nozel,
 Enno skeud finvus ha spouron,
 Enno kevrin, buhez ha maro.
 Lezenn didruez ar c'hreñva,
 Lezenn ar Ret.

O vont davet eur bed gwelloc'h !
 Eur bed 'lec'h e ve mat pep tra,
 Eur bed 'lec'h ne weñvfe ar bleun,
 Ne vefe noz, ne vefe goañv,
 Ne vefe gwall.

Trist oun ! Trist oun !
 Ha kerseet gant ar vuhez !
 Pep huñvre 'zo trist rak ez echuio,
 Ha pep heol 'zo trist rak e tiskunno,
 Pep buhez 'zo trist rak e paouezo.

Me, an douar gell, klemm am eus graet,
 Leñvet em eus war e zoan,
 O c'houzout en deus pep unan,
 En e galon, doanius pe drant,
 Mammenn e joa hag e zaerou.

An douar oun, an douar a c'hlac'har,
 Rak diganin eo deuet pep doan,
 Buhez ha Maro.

An tir oun, an tir a zudi,
 Rak oun mammenn pep levez,ez,
 Maro ha Buhez.

AN DEN HA AN DUD

Dirazoun-me, difinv ha mut,
 An dud gant o Gloaziou noaz-beo,
 An dud gant o menozioù maro,
 'Dremene, ha me dreist diraez,
 Me, dallet gant va huñvre bell,
 N'o gwelen ket.

Paour kaez tud flastret,
 N'em eus o gwelet.
 Tud koz truezus,
 Yaouank dudius.

Ar re o pignat,
 Ar re o tiskenn,
 Ar re enkrezet,
 Hag ar re zichal.

Paour kaez tud laouen,
 Paour kaez tud er boan,
 Kollet en o glac'har,
 Kollet en o dudi.

Paour kaez tud karet,
 N'em boa o gwelet.

Pa 'm eus, erfin, em melkoni,
 Sellet gant daoulagad va c'hig,
 N'em eus gwelet war-dro d'in-me,
 Nemet korfou kaez o c'houzañv
 Edan pouez o labour pounner,
 Dibriz ha gwan.

Pa 'm eus sellet em arvar hir,
 Gant daoulagad va spered kriz,
 N'em eus spiet met masklou striz,
 O c'hoarzin ouz ar re er boan,
 Masklou fall ha kalonou krin,
 Ha netra ken.

Pa 'm eus sellet em dic'hoanag,
 Gant daoulagad va c'halon wall,
 E karanteziou berr ar bed,
 N'em eus gwelet nemet gaou,
 Nemet karanteziou eun noz
 Gant an Ankou.

Hag an dud c'hoaz
 An dud 'dremene,
 Dirazoun difinv,
 Dirazoun dichal,
 Ha me, prederiet,
 Me, n'o gwelen ket.

Pegen rec'hus beza rec'het !
 En diwez, skuizet gant va gwall,
 Harluet em eus va anken,
 Va huñvred, va c'herseou,
 Ha sellet em eus war-dro d'in,
 Gant va ene.

Gant va ene, va madelez,
 Ha daoulagad va yaouankiz
 Gwelet em eus eur bed nevez,
 A gened hag a garantez,
 Gwelet em eus eur skinenn heol,
 E-kreiz an Noz.

Plac'hed yaouank am eus gwelet,
Em yaouankiz, TRISTIDIGEZ !
Ouz eur plac'h yaouank 'm eus sellet,
O Levenez !

Sellout, arvesti am eus graet outi,
Gant daoulagad glan va c'halon dinamm
N'he doa gouezet met glac'har hepken.
O peoc'h d'it-te, gouelec'h glac'harus,
O peoc'h d'it-te, poan va yaouankiz.
Peogwir he deus sellet ouzin-me...
Ha n'eo ket bet dall.

Hirvoudi, gervel am eus graet outi,
Em c'halon nevez leun a c'hoanag,
He galvet em eus gant eur vouez izel,
He galvet em eus gant eur vouez uhel,
Uheloc'h-uhel, uhela. O grik !
Rak klevet he deus didrouz va c'halon...
N'eo ket bet bouzar.

Ene ouz ene, 'm eus komzet outi,
Gant eur vouez flourus, eur vouez izel gwenn,
O krena evel eur wezenn grenus,
O c'hortoz, pleget gant eur from doueel.
A beoc'h d'it-te, kalon enkrezet,
He diweuz d'ezi a grenas ivez...
Ha ne voent ket mut.

Plac'hed yaouank am eus gwelet,
Em yaouankiz, Tristidigez !
Ouz eur plac'h yaouank 'm eus sellet.
O LEVENEZ !

Klevet em eus, en noz euzus,
Eur vouez c'hallus o komz ouzin !

— Ankounac'h ar joa, ar boan hag ar c'hañv,
Sav ha klask, ha kav.
Sav, ha kae da glask, va faotrig karet,
Liorz ar gened !

— Me 'zo dall, penaos e c'hellfen,
Daoust d'in beva dek mil vloaz,
Kavout an heol, ruz e vammenn,
Pa ne welan ket e skinou.

— Klask gant da ene, klask gant da galon.

— O Mestr ! Gouzañv re a rafen,
Re zivent eo va huñvreou,
Ra vint ankounac'haet ganin.
Ra vint freuzet kent an arnod.

O Doue, va Mestr, ne c'hellan ket !
Nann, re skañv eo va skiant prenet.
Va ene, va c'halon denel
'Zo re bounner, ha re wan oun
'Vit o dougen.

N'eus forz. Lavaret hoc'h eus d'in :
Dihun ha klask ! Da eo d'in, mestr.
Trist pe lirzin, me a glasko.

Klasket em eus.

Penn stouet. Flastret va c'halon,
War c'horre digar an douar gell,
E-mesk an dud o c'hoarzin,
Oc'h ober goap ouz va enklask,
Ouz va chal kriz, va amzivin,
'M eus klasket an alc'houez disgwel
A serr dor striz liorz ar GENED.

N'em eus kavet.

'M eus klasket gant va daoulagad.
Ne welont ket. N'em eus kavet
Met ar gouli.

Klasket em eus gant va daouarn,
 O tastourna 'vel eun den dall,
 O horella 'vel eun den mezo,
 'Kreiz an deñvalijenn bounner,
 N'em eus kavet met ar skuizder,
 Ha drein evit kigna va c'hig,
 Ha mein evit kigna va zreid.

Sellit ouz va daouarn ruz-gwad !
 Evel eun hent ruz e heulier
 Roudennou va zreid war ar bed.
 E-lec'h ez an an tir zoken
 A gren hag a drid spouronet,
 Oc'h eva va gwad glac'harus.
 Diviet oun ! Ho pet truez !
 Ne c'hellan ken !

O perak 'ta !
 Pa diganeoc'h e c'houlenn diskuiz
 Va mouez vouget ha gwenn-divi,
 Perak lavarout d'am c'halon flastret
 Sav ha klask c'hoaz, sav ha klask bepred !
 Me 'zo re skuiz 'vit klask c'hoaz,
 'Vit klask bepred, hep harz, hep rat,
 Eun dra dic'hallus da gavout.
 Ha ne gavin diwez ebet
 D'am poaniou kriz kent d'in mervel,
 Kent an diwez... ?

Klasket em eus gant va empenn.
 O Doue, perak hoc'h eus lezet
 Ac'hanoun-me da glask ar gaou,
 Ha da vont en noz dounoc'h-doun,
 Pa c'halve an deiz va c'halon,
 Ha pa c'hoantae ar wirionez.
 Pa glaskan, erfin, ar gened,
 Perak e kavan ar vilded ?

Klasket em eus gant va empenn,
 Va skiant denel, va skiant prenet,
 Prenet ken ker. N'em eus kavet
 Nemet Alc'houez liorz ar maro,
 E-lec'h an All.

Klasket em eus gant va ene,
 Klasket em eus gant va c'halon,
 An dra diweza 'chom ganin.
 Pebez huñvre ! Pebez gwirvoud !
 Poaniou, arvarou ha goapou,
 Ganeoc'h va c'halon a c'houzañv,
 Kignet ha rannet ganeoc'h.

Marz ! O Marz ! A c'hlac'har lirzin !
 Diframmet diouz va bruched,
 Em c'halon rannet 'm eus kavet
 An Alc'houez ken ha ken klasket,
 Alc'houez diwelus ar C'hevren
 A serr dor striz al liorz divent.
 LIORZ ar GENED.

Treuzet em eus treuzou al liorz,
 O tougen, em daouarn krenus,
 Alc'houez poanuis pep braster 'zo,
 Diframmet beo diouz va bruched,
 Va c'halon 'zigor, truezus,
 Va c'halon ruz.

AR C'HAN WAR AR MENEZ

Pignet oun war gein ar menez,
 A-barz heolig gwenn tarz an deiz.
 An noz 'c'hrounne an douarou nes
 P'oan er-maez.

'Felle d'in diouz ar bed diaes
 Pellaat. O va huñvre gaez !
 Hag eva ouz mammenn an deiz
 Ar wir vuhez.

Eur mare hir am eus kerzet
 Hep tizout ar gribell galet,
 Gant samm tommder an neñv flastret,
 Digalonet.

Eur mare hir a-hed va reu,
Mantret va c'horf ha va spered,
Chadenn re griz ar poaniou ret
Am eus stlejet.

Ha bet oun, me, evel eul loen,
War e zaoulagad eul laonenn,
Dall, mevel dall a ya er boan
Ne oar emen.

P'en diwez, skuizet o pignat
Evit klask an heol gouez a darz,
Harluet em eus doan va zal...
A zic'hoanag !

Gant ar c'hornog ar goulou gwan,
A sanke 'barz eur mor a gañv,
Hag an noz 'c'hrounne hec'h-unan
Va huñvre wan.

.....

Me 'zo pignet war ar menez,
Menez ar bed. O huñvre gaez !
En aner 'm eus klasket an deiz
Hag ar vuhez.

KERZ !

kerz, o Den. Kerz ha gouzañv !
Kalz ne vern da boan, o Den, ha da zoan,
Ne vern da skuizder, ne vern da c'hlac'har !
Kerz, o Den, o kerz ! Kerz, o kerz, den dall !

Pign war ar menez uheloc'h uhel !
Pign betek kribell ar menez ramzel.
Kerz, o Den, o kerz ! Kerz, o kerz, ha kerz !

— Nann, ne gerzin ket !
Nann, ne c'hellan ket !

Re skuiz oun o sacha, o stleja a-dreñv d'in,
'Vel eur galeour e chadenn vezus,
Pouez va fec'hedou ha pouez va gwanded,
Va dic'hoanagou ha va huñvreou.
Pouez karet, re skañv, va huñvreou beo,
Pouez euzus, pounner, va huñvreou maro.
Ganto flastret va ene kaez.
Nann, ne gerzin mui !
Nann, ne c'hellan mui !

— Kerz !

— Naren ! Ne rin ket !
Mar doun 'vit mervel amañ pe belloc'h,
Gwell eo d'am c'halon, ha d'am c'horf freuzet,
O pardonit d'in !
Mervel amañ,
Bremañ.

— Kerz, o den, pign ha gouzañv !

— A zouar du, a dir a voustran,
Bezit truezus, ouzin gouzañvus,
Ha leun a boan, ha leun a zoan !

— Kerz !

— Kerzout ha kerzout,
Ha kerzout bepred.
Ha n'oun ket ganet
Nemet evit se ?

— Nann, n'out ket ganet evit se hepken.
Ganet out ivez evit an anken.

— Me 'oar, me 'oar re !
Doue, selaouit 'ta va mouez doanius,
Hag ho pet truez ouzin, gouzañvus !
Lezit ac'hanoun da chomel amañ,
Da vervel bremañ.

— Naren ! Kerz c'hoaz !

— Ne vennan ket kerzout bepred,
O siouaz d'in, va selaouit,
P'ouzon ne vo tizet ganin
Barr uhel ar menez ramzel,
Menez, o menez milliget,
Menez, o menez ar maro.

— Kerz, ha tav !

— Arnodi a ran,
 Ar wech-mañ c'hoaz,
 Arnodi a ran
 Evidoc'h.
 Hogen me 'oar mat :
 Re bell eo ar pal,
 Re uhel ar barr,
 Re hir an hent,
 Re zu an noz,
 Re wan oun-me
 Evit mont da benn,

Gwenn eo va foan..
 Me 'zo re wan.

— Daoust m'out re wan
 Evit dont da benn,
 Hag ec'h out ivez
 Evit arnodi ?

— Doue, mestr va dudi,
 Ha mestr va glac'har,
 Eur striv kriz c'hoaz
 A rin evidoc'h.
 Doue, mestr va c'halon,
 Eur striv kriz a rin,
 Krisoc'h kriz d'am c'hig,
 Va Striv diweza.

— Kerz !

— Me 'gouez... !
 Ne c'hellan ket mont
 Pelloc'h, uheloc'h.
 Ar striv-mañ a oa
 Va striv diweza.
 Deuet oun bremañ
 War va zremenvan.

Echu eo va zonkadur,
 An darvoudig 'zo echu,
 Ha va hirvoudou,
 Va foaniou.

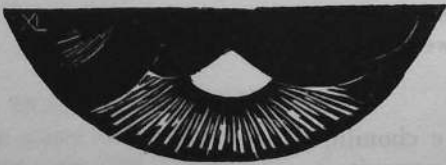
Echu eo va dudiu rouez,
 Ha va arnodou diaes,
 Echu va buhez,
 En diwez.

Amañ e chomin,
 Amañ e varvin,
 Va c'halon a lamm
 Em c'hreiz.
 Va skevent am losk
 'Vel tan.
 Ha dall oun ?
 An noz a ziskenn.

Ha foll oun ?
 Met, petra 'welan ?
 Hag an deiz a darz
 E Noz va spered ?

A-us d'am penn, glas, spouronet,
 Me a wel eur sterenn dallus,
 Eun heol nevez, gwerc'h e c'houlou,
 Taer e galon, flour e skinou.
 O heol binniget
 Ar vuhez.
 O heol frealzer
 Peurbadus.

— Chom !

TAOLENN

	PAJENN
Kinnig	3
Perak	5
Ar Goell.....	6
Dor ar Vuhez.....	7
Ar Feunteun re Zoun.....	10
Ar Goulmig Muntret.....	12
An Ebeulig Gwenn.....	15
Dispac'h al Loened.....	19
Ar Brini.....	23
Dremm va Huñvre Maro.....	27
Ar C'han en Noz.....	30
An Den hag e Huñvre.....	35
An Den hag an Delwenn.....	38
Ar Santual Freuzet.....	41
Tri Den dirak an Douar.....	44
An Den hag an Dud.....	49
D'am muia Karet.....	52
Liorz ar Gened.....	54
Ar C'han war ar Menez.....	55
Kerz !	61

Da veza prest hep dale :

Eun Nevezinti war Dachenn ar
Wask vreizat :

KANNADIG G WALARN

Graet evit ar Bobl
e Brezoneg ar Bobl

ha dreist-holl... EVIT AR VUGALE

Emañ *Gwalarn* o vont da embann niverenn genta
eur « C'hannadig », seurt a'eus bet gwelet biskoaz e
Breiz, a gredomp.

Ennañ e vo kavet :

*Fotoiou (pe « luc'hskeudennou ») kaer
Pennadou berr diwar-benn traou a bep seurt*

Ne vo ket ar « C'hannadig » se diaes da gom-
pren, tamm ebet. Ne vo ket skrivet, evel an darn
vuia eus ar c'hazetennou brezonek betek-hen, e
« brezoneg uhel », met er brezoneg a vez klevet
bemdez war ar maeziou.

Ouspenn se, ar pezh a vo moulet e-barz hor
« C'hannadig » a vo plijadurus d'an holl, bras ha
BIHAN. *Evit plijout d'eoc'h eo graet. Klask plijout
d'eoc'h, setu e bal.*

Lennit kentoc'h ar pezh a vo en niverenn genta :

Tennet ez eus bet eus ar mouladur-mañ :

- 1 skouerenn hepken war wir baper Sina (gant
rakskeudennou ha rakvouladennou), sinet.
- 5 skouerenn war wir baper Japan (gant diou
rakvouladenn), sinet ha niverennet a 2 da 6.
- 10 skouerenn war wir baper Holland (gant eur
rakvouladenn), sinet ha niverennet a 7 da 16.
- 50 skouerenn war wir baper « Rives », sinet ha
niverennet a 17 da 66.

KANNADIG GVALARN

Niverenn genta

TAOLENN

AR BEAJOU KAER

Gant Piou eo bet kavet an Amerik ?

KERIOU BRAS AR BED

New-York.

BED AL LOENED

Bered an Olifanted.

POBLOU KOZ AN DOUAR

An Ejiptiz.

BURZUDOU AN NATUR

Ar C'heviou.

ISTOR BREIZ

Santez Ursula hag an Unnek Mil Gwerc'hez.

KONTADENNOU

Yann ar C'hemenner.

Lunedou an Torfedour.

EVIT C'HOARZIN

Fentigellou koz ha nevez.

KANNADIG GVALARN

gant skeudennou hag eur golo kaer
ne gousto nemet

PEVAR REAL

Skrivit dioustu da gaout ho niverenn da « Gwalarn », Boest-Post 75, Brest, en eur lakaat daou dimbr dek gwenneg e-barz ho lizer.

Kaset e vo d'eoc'h kerkent ha ma vo prest.

DA VIGNONED " GVALARN "

Eun taol-esa n'eo ken a fell d'imp ober oc'h embann niverenn genta hor « C'hannadig ».

Mar karit e teuio niverennou all war e lerc'h, ha marteze, gant gras Doue, e teuio da veza eur gelaouenn, miziek zoken. D'eoc'h da rei d'imp ho skoazell :

1. Dre gas d'imp arc'hant da harpa hor « C'hannadig ». Soñjit ne vo gwerzet nemet pevar real ar pezh !

2. Dre brena eur bern niverennou a c'hellot gwerza pe rei d'an dud tro-war-dro d'eoc'h. Ne vo ket diaes, peogwir e vo intentet mat gant *an neb a gomz brezoneg*, desket pe dizesk, koz pe yaouank.

3. Dre gas d'imp chomlec'hiou tud a c'hellfe dont da lenne-rien d'hor « C'hannadig ».

Bennoz Doue d'eoc'h en a-raok !

Notenn. — Betek gouzout e c'hellimp rei « Kannadig Gwalarn » evit netra diwar goust Kef « Brezoneg ar Vugale », d'an Aotrounez beleien, mistri-skol, hag all a c'houlenno evit ar re vihan.

EMBANNADURIOU GWALARN

1930

Meven Mordiern. — ISTOR AR BED, levrenn II. — 10 lur.

MARVAILHOU AR VRETONEC. — 5 lur.

ENKLASK DIWAR-BENN STAD AR BREZONEG E 1928.
— 4 lur.

GERIADURIG ESPERANTEK-BREZONEK. — 4 lur.

Roparz Hemon. — EUN DRO E KEMBRE (Gwalarn 24). —
2 lur 50.

1931

Abeozen. — PEVAR MARVAILH (Gwalarn 28). — 3 lur.

Roparz Hemon. — EUR BREIZAD OC'H ADKAVOUT
BREIZ. — 15 lur.

OWEN HA LUNET (Gwalarn 30). — 3 lur.

DIARMAID HA GRAINNE (Gwalarn 32). — 5 lur.

Tanguy Malemanche. — AR BAGANIZ (Gwalarn 34-35).
— 10 lur.

Sei Chonagon. — NOTENNOU AR GOUBENNER. — 3 lur.

Roparz Hemon. — LINA. AN TAN E TI KERNASPREDEN
(peziou-c'hoari). — 4 lur.

1932

Meavenn. — IWERZON DISHUAL. SKOL S. ENDA. —
4 lur.

X. de Langlais. — KANOUE EN NOZ. — 10 lur.